

Metodické vysvětlivky

Indexy cen průmyslových výrobců zahrnují ceny výrobků vyrobených v odvětvích B až E podle Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE). Publikace obsahuje cenové indexy za oddíly a skupiny CZ-CPA, které jsou agregované do subsekcí a sekcí Klasifikace produkce (CZ-CPA 2008) a průmyslu celkem. Za některé agregace nejsou indexy uváděny z důvodu ochrany individuálních dat. Průmyslem celkem se označuje součet sekcí B, C, D a E Klasifikace produkce (CZ-CPA) v aktuálním vydání, platném od 1. ledna 2008, která je vypracovaná na bázi evropského standardu CPA 2008 (Classification of Products by Activity).

Od ledna 2009 jsou cenové indexy sestavovány, počítány a publikovány v klasifikaci CZ-CPA 2008. Přechod z původní Standardní klasifikace produkce (SKP 2003) na novou klasifikaci (CZ-CPA 2008) byl připravován v průběhu roku 2008.

Výpočet indexů dle SKP 2003 byl ukončen prosincem 2008.

Přepočtení cenových indexů za minulá období bylo provedeno až do roku 1990 včetně. K přepočtu byly použity poměry vah mezi novou a starou klasifikací na úrovni 4-místných tříd.

Podle jednotlivých váhových schémat byla postupně přepočtena období:

- 2007 a 2008 (tuzemské tržby roku 2005, základ prosinec 2005 = 100),
- 2001 až 2006 (tuzemské tržby roku 1999, základ prosinec 1999 = 100),
- 1995 až 2000 (tržby celkem roku 1993, základ prosinec 1993 = 100).

Vzhledem k problémům se získáním váhové struktury za období 1990 až 1994 a neúměrnou pracností ve srovnání s dosaženými výsledky, jsme pro přepočtení použili váhovou strukturu nejbližšího období (tržby celkem za rok 1993 se základem prosinec 1993 = 100).

Postup byl vždy shodný, například převod indexů za rok 2000 do nové klasifikace znamenal přepočítat indexy na strukturu 1993 (základ prosinec 1993 = 100) na úrovni 4-místných tříd SKP, agregovat do vyšších agregací, vytvořit přepočtové můstky mezi váhovými schématy 1993 a 1999 a mezi 1999 a 2005 a přepočítat na nový základ prosinec 2005 = 100.

K odlišnému postupu došlo u období 2007 a 2008. Aby bylo možno plynule navázat z výpočtu podle 4-místných tříd SKP na výpočet podle jednotlivých reprezentantů (poprvé za leden 2009) byl v prosinci 2008 proveden výpočet podle obou metod a na jejich základě stanoveny přepočítací koeficienty.

Rozdíl vyplývající z těchto podílů byl rovnoměrně rozdělen do 24 měsíců předchozích 2 let v rámci jednoho váhového schématu. Rozdíly větší než 1 procentní bod vznikly pouze u velmi nízkého počtu 4-místných tříd SKP.

Bazickým obdobím pro výpočet indexů cen průmyslových výrobců nadále zůstává prosinec 2005 = 100 a z něj odvozený základ průměr roku 2005 = 100 a váhové schéma je nadále založeno na struktuře tuzemských tržeb roku 2005.

Cenové indexy jsou počítány na základě cen za výběrové soubory reprezentantů a vybrané zpravodajské jednotky agregací jednoduchých indexů cen reprezentantů do úhrnů pomocí výpočetního vzorce typu Laspeyres v modifikované podobě. Pro výpočet se používají stálé váhy.

$$I = \frac{\sum \frac{p_1}{p_0} p_0 q_0}{\sum p_0 q_0} \cdot 100$$

kde:

- p_1 značí cenu ve sledovaném období
- p_0 značí cenu v základním období (prosinec 2005)
- $p_0 q_0$ stálá váha - hodnotový ukazatel v promile (tuzemské tržby roku 2005)

Index cen průmyslových výrobců se stále počítá měsíčně na základě cen zjištěných státním statistickým výkazem Ceny Prům 1-12. Tento výkaz vyplňují vybrané organizace (cca 1200) za vybrané reprezentanty (cca 4700). Vykazovaná cena je cena sjednaná mezi dodavatelem a odběratelem u výrobků určených na tuzemský trh (bez DPH, spotřební daně a bez nákladů na dopravu k zákazníkovi a nákladů s ní spojených).

Období pro sledování ceny bylo rozšířeno a zahrnuje ceny mezi 1. až 18. kalendářním dnem sledovaného měsíce (původně 10. až 12. kalendářní den).

Váhy u indexů cen průmyslových výrobců byly stanoveny na základě struktury tuzemských tržeb za rok 2005 z výkazů P 5-01 (za 4-místné třídy SKP), z výkazů Prům 2-01 (za 6-místné subkategorie SKP a jednotlivé respondenty) a dále z výkazů Ceny Prům 1-12 (za 6-místné subkategorie SKP a jednotlivé reprezentanty).

Indexy cen průmyslových výrobců jsou nadále počítány a publikovány k základům:

- prosinec 2005 = 100 (bazický index),
- průměr roku 2005 = 100 (odvozený bazický index),
- předchozí období = 100,
- stejné období předchozího roku = 100,
- podíl klouzavých průměrů indexů (průměr indexů za posledních 12 měsíců k průměru indexů za předchozích 12 měsíců, vypočteno z indexů k základu prosinec 2005 = 100).

V první polovině roku 2006 proběhl interní audit indexů cen průmyslových výrobců za účasti odborné veřejnosti. Cílem auditu bylo posoudit přiměřenost stávající praxe sestavování a prezentace indexu normám EU a potřebám uživatelů. Výhrady byly především k nadměrné šíři výběrového souboru a k neúnosnému zatěžování respondentů. Výsledky auditu byly promítnuty v rámci Revize 2005 vyřazením agregací v souladu s příslušnou normou EU (Nařízení Rady ES 1165/98 v platném znění) a dále vyřazením všech nevýznamných skupin (s podílem nižším než 5 procent na vyšší agregaci). Došlo ke snížení počtu respondentů, reprezentantů a agregací.

Od ledna 2003 jsou také publikovány indexy cen průmyslových výrobců podle Hlavních průmyslových skupin (Main Industrial Groupings MIGs). Jejich obsah byl definován v Nařízení Komise (EK) číslo 586/2001 ze dne 26. března 2001 realizující Nařízení Rady (EK) číslo 1165/98 o krátkodobých statistikách. V červnu 2007 došlo Nařízením Komise (ES) číslo 656/2007 ke změně obsahu jednotlivých průmyslových skupin. První výpočet a publikování podle aktuálního nařízení proběhl v lednu 2009. Přepočtení časových řad byl proveden do roku 2000 včetně.

Průměrné ceny zemního plynu, elektřiny a topných olejů

Od roku 2002 jsou publikovány **průměrné ceny zemního plynu a elektrické energie**. Tyto ceny jsou zároveň poskytovány Statistickému úřadu Evropské unie (Eurostat).

Do konce roku 2007 se zveřejňovaly průměrné ceny za jednotlivé standardní spotřebitele platné k 1. lednu a k 1. červenci sledovaného roku. Standardní spotřebitelé jsou definováni ve směrnici Rady 90/377/EHS o postupu států EU ke zvýšení průhlednosti cen elektřiny a plynu účtovaných průmyslovým spotřebitelům. Od roku 2005 bylo rozšířeno publikování těchto cen, vždy k 1. dni ve čtvrtletí.

Od 1. ledna 2008 byla směrnice rady 90/377/EHS novelizována směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2008/92/ES ze dne 22. října 2008 o postupu v rámci Společenství pro zvýšení transparentnosti cen plynu a elektřiny účtovaných konečným průmyslovým velkoobdobatelům. Standardní spotřebitelé byli nahrazeni standardními odběratelskými pásmy a průměrné ceny k 1. dni aktuálního čtvrtletí průměrnými cenami za předchozí čtvrtletí, respektive pololetí.

Ceny podle původní metodiky byly naposledy zjišťovány k 1. 10. 2007 a zveřejněny v publikaci za listopad 2007. Ceny podle nové metodiky byly poprvé počítány za 3. a 4. čtvrtletí 2007 a uvedeny v publikaci za leden 2008. Oba typy výpočtů se tak ve 3. a 4. čtvrtletí 2007 překrývají. Je třeba upozornit, že ceny za 2. čtvrtletí 2007 podle původní metodiky nenavazují na ceny plynu za 3. čtvrtletí 2007 podle nové metodiky.

Ceny zemního plynu se zjišťují státním statistickým výkazem Ceny E 6-04. Průměrné ceny plynu za pásmo celkem jsou vypočteny jako vážený aritmetický průměr z cen vykázaných nejvýznamnějšími obchodníky s plynem v daném pásmu, kde váhami jsou tržní podíly v jednotlivých pásmech. Vykazované ceny jsou ceny sjednané mezi obchodníkem a jeho konečným spotřebitelem v tuzemsku.

Ceny elektřiny se zjišťují státním statistickým výkazem Ceny Elek 1-12, ve kterém nejvýznamnější obchodníci vykazují ceny účtované vybraným konečným spotřebitelům v tuzemsku. Koneční spotřebitelé jsou vybráni ze všech sítí napětí. Je vykazována jak cena silové elektřiny, tak cena celkem zahrnující silovou elektřinu, přenos, systém a distribuci.

Průměrné ceny elektřiny za jednotlivá spotřebitelská pásma jsou pak vypočteny jako vážený aritmetický průměr z cen jednotlivých konečných spotřebitelů pokrývajících celé požadované spektrum spotřeby.

Dále jsou od 1. čtvrtletí 2001 publikovány **průměrné čtvrtletní ceny elektrické energie a zemního plynu za průmysl celkem**. Za Českou republiku, jako členský stát OECD, jsou předávány uvedené ceny Mezinárodní energetické agentury IEA. Průměrné čtvrtletní ceny jsou počítány jako vážený aritmetický průměr z průměrných cen jednotlivých spotřebitelských pásem a jejich podílu na roční spotřebě.

Od ledna roku 2003 jsou měsíčně publikovány **ceny topných olejů** za dodávky pro průmysl a domácnosti. Metodika zjišťování průměrných cen vychází z Rozhodnutí Rady 1999/280/ES týkajícího se postupu států EU při poskytování informací a konzultací o cenách dodávek ropy a spotřebních cenách ropných produktů a z Rozhodnutí Komise 1999/566/ES.

Ceny topných olejů se zjišťují měsíčně státním statistickým výkazem Ceny E 3-12. Vykazované ceny jsou nejběžnější dodací ceny bez nákladů na dopravu, s DPH a spotřební daní a bez DPH a spotřební daně, sjednané mezi dodavatelem a odběratelem v tuzemsku k 15. kalendářnímu dni měsíce. Dodavatelem je výrobce nebo distributor topných olejů z tuzemské výroby i dovozu. Odběratelem je konečný spotřebitel charakterizovaný velikostí dodávky. U těžkých topných olejů se jedná o dodávky pro průmysl menší než 2000 tun za měsíc nebo 24000 tun za rok. U plynových olejů se jedná o jednotlivé dodávky pro domácnosti v rozsahu od 2000 do 5000 litrů a pro průmysl do 2000 litrů.